На високій горі, біля самої вершини, була величезна печера. Якось осіннього вечора зібралися в ній Довкола вогнища вовки. їхні голодні й злі очі у відблисках полум'я червоніли, як жар, а здорові білі ікла здавалися ще білішими й гострішими.

На почесному місці сидів сам проводир, Старий Сіроманець. Хоч був він уже на схилі віку, та ще міг помірятися силою з наймічнішими молодиками, а що за трапезою — то годі з ним і змагатися.

От підвів він голову та й почав:

— Діти мої, всі ви добре знаєте, що настає для нас лиха година. Голод насувається на наше плем'я. І я бачу — дехто з вас вагається, чи лишатися в горах, а чи податися світ за очі. Ми маємо на гори такі самі права, як і чабани. Бо тільки-но прийшов сюди перший пастух з вівцями, як з'явився тут і перший вовк. Поволі рід наш більшав, міцнів і нарешті так утвердився, що жити нам стало легко. В безнастанних небезпеках, у щоденному ризику нам не обійтися було без розуму й кмітливості. І стали ми з часом лукавими та мудрими, бо діти виростали розумніші за батьків. Тільки тому оминала нас глупа смерть. І тільки тому завжди виходили ми звитяжцями в незліченних битвах із собаками. І тоді нам усе допомагало: і дощ, і вітер, і мороз... І впоратися з ворогами було нам за іграшки... Пам'ятаєте?

— Пам'ятаємо! Як не пам'ятати! — завив похмурий лютий вовк.

— Ох, де ті часи? — зітхнув інший.

— Справді, тоді на собак ніхто не зважав,— каже третій.— Але чому тепер не так?

— А ось чому! Тепер отару стережуть зовсім не ті собаки, що колись. Ці більші й прудкіші за нас, і зуби в них гостріші, а відваги не менше, ніж

у тебе. Лють їхня, як побачать когось із нас, додає їм снаги. Ікла в них тоді мовби довшають. Вони розгадують наші хитрощі, наче знають наперед, коли, що і як робитимемо, і завжди перестрівають нас. Правду я кажу чи ні?

— Правду, Сіроманцю! — прогарчав підстаркуватий вовк.— Позавчора вийшов я з лісу, дивлюсь — кількоро овець пасеться. Здалось мені, що вони самі, але тільки-но почав до них підкрадатися, як раптом, звідкись вискочило троє псів. Ледве ноги виніс. Добре, що були далеченько,— то я встиг утекти. А якби настигли — там мені й кінець.

— Е, що там казати! — докинув інший.— Нещодавно один пес мало мене не роздер. Гляньте, який шмат шкури вирвав!

Молодий здоровенний вовчисько скочив на рівні ноги й загорлав роздратовано:

— Все це ми давно знаємо! І сьогодні зібралися не для того, щоби патякати про те саме! Годі товкти воду в ступі! Краще помізкуймо разом, що можна вдіяти, аби дуба не врізати! Яка ганьба! В отарах тисячі овець, а ти мусиш гибіти з голоду!

— Хай Сіроманець говорить! — заволали всі.— Він наймудріший і найхитріший між нами. Говори, Сіроманцю! Слухаємо тебе!

— Я скажу свою думку,— почав той,— а ви судіть, чи так воно, чи не так. Я гадаю — треба нам вислати до овець посольство і запропонувати їм вічний мир.

Вовкам аж дух перехопило, як почули ті слова. Мир з вівцями? Чи не з'їхав Старий з глузду?

— Мир з вівцями? Чудасія та й край! Ні, ми не-годні цього збагнути! — загукали з усіх боків.

Сіроманець пояснив їм, що має на гадці, і вовки з ним згодились.

Назавтра троє вовків-посланців подалися на пасовисько й загукали до овець:

— Послухайте, що ми вам скажемо! Нас послав проводир, Старий Сіроманець! Накажіть собакам, аби пустили нас. Клянемося — ми не зробимо вам нічого лихого!

Здивувалися вівці, проте відіслали од себе собак, і ті поставали віддалік, нашорошивши вуха, готові кинутись на допомогу.

Підійшли вовки до овець, привітались та й кажуть:

— Одвіку ми з вами жорстоко ворогували. Ви тремтите на саму лише згадку про нас, а ми втікаємо, ледве забачивши ваших псів. Ви живете в одному місці, ми — в іншому, але ж гори в нас спільні, то — й ваша, й наша батьківщина. Отак розмислив собі наш великий проводир, Старий Сіроманець, і вирядив нас повісти: ми не держимо проти вас зла і ніякі з вами не вороги; ми навіть любимо овець. Єдині недруги люті в нас — собаки. Віддайте їх нам, і тоді почнеться нове життя. Ви зможете ходити вільно, куди схочете, пастися де тільки вам заманеться, навіть на власних наших землях. Не треба вам буде вечорами збиватися докупи в тісних кошарах — гуляйте собі в горах або в полі. А взимку приходьте в нашу печеру погрітися, погомоніти, послухати казок чи цікавих бувальщин. Ось що велів переказати Старий Сіроманець. Ну, то як: згодні віддати нам собак?

— Згодні! Згодні! — влад закричали вівці. А малі ягнята аж затанцювали з радощів і замекали:

— Ми хочемо слухати казки! Хочемо в печеру! Ме-е-е!

Старий баран стояв обіч отари і слухав вовків, похиливши голову. Він одразу збагнув, куди ті хилять. Аж затремтів, здумавши, що з того може вийти. А як побачив дурну овечу радість, розлютився й гримнув:

— Замовкніть, недоумки! Покрутіть мозком трохи! Хіба ви не знаєте, що поки нас охороняють собаки, можемо пастися де завгодно? Що, забули? І горе тому з нас, хто лишається сам! Нема йому порятунку! То що ж нас чекатиме, коли не стане охорони? Пропадемо всі як один! Ось чого хочуть вовки! А ви й дали собі брехнею баки забити! Гей ви, посланці! Вертайтеся до свого Старого Сіроманця та перекажіть йому, що ми дуже вдячні нашим охоронцям, котрі невсипуще пильнують наш спокій. Віддати їх вам — зась! Ходіть геть, поки ми добрі!

Понурили голови посланці й мовчки попхалися до своїх.

Отак здоровий глузд барана переміг вовчу хитрість.